

POLITICA HERMETICA: ПОЛІТОГЕМНІСТЬ НАРАТИВУ НУМИ ПОМПІЛІЯ В ТРІАДІ КОНЦЕПТІВ «СОЦІАЛЬНА ТЕХНОЛОГІЯ - ПРАВО - СОЦІАЛЬНА НАУКА»

ДІКАРЄВ Олександр Іванович - кандидат політичних наук, доктор у галузі права *International Personnel Academy*, доцент, Київський національний університет культури і мистецтв,

ORCID: 5r85741!

БАРАНОВСЬКА Віра Миколаївна - кандидат юридичних наук, доцент Міжрегіональна академія управління персоналом, професор кафедри цивільно-правових дисциплін та міжнародного права Навчально-наукового інституту права ім. Володимира Великого

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2784-0416>

УДК: 327; 341

DOI 10.32782/EP.2022.4.3

Мета статті: поглибити концептуальний ряд загальної (аналітичної) теорії права за допомогою звернення до більш широких категорій та наукової рефлексії проблематики наративного в аналізі інтертекстуальності і адресантності (суб'єктності) політогемного дискурсу у вимірі позиціонування права як «таємниці» державної влади та управління у відповідності до вимог життєвої практики. Концептуалізуються гіпотези про те, що політико-правова думка містить у собі приховані, зашифровані в символічній формі основоположні уявлення про владу й право; існує певна ізоморфність глибинних смислових структур політичних наративів у дослідженні витоків права; наратив про релігійні та правові технології політичної маніпуляції від Нуми Помпілія слугував для Тита Лівія, Валерія Максима, Секста Аврелія Віктора, Плутарха, Плінія Старшого, Аврелія Августіна, Н. Мак'явеллі, Гійома де ла Перр'єра, Е. Мімесиса Аербаха основою для аналізу стратегії прийняття політичних рішень та правозастосування в доленосних процесах різних епох; наратологія бачить основу розуміння правового дискурсу в інтертекстуальності такого point fixe картезіанства в суспільних науках як солісцистський розум, який з успіхом «приручає контингентність» (taming contingency), завжди «вписану» в «ширші форми зрозумілості» системи створення правових та політичних значень; релігійно-етичні обґрунтування чинних законів, правосудних інститутів та їх рішень відбувається в контексті генези базових категорій модерного політичного мислення типу «vis dominationis (сила панування)», «arscane imperii (таємниця влади), «regione di Stato» (державний інтерес), «маніпуляція»; при систем-

ному підході та комплексному розгляді різних версій політичної епістемології і правових учень і нині домінує інтерес панування провідних політичних сил; правове регулювання, на відміну від політичного впливу, завжди здійснювалося за допомогою свого «динамічного інструментарію» – особливого, властивого тільки правовому механізму, всього комплексу динамічних систем і структур, призначених для юридичного гарантування досягнення правових завдань у рамках певних типів, моделей юридичного впливу на сфері життя з точки зору «логіки права»; наріжний камінь юридичного світогляду в контексті «логіки права» суспільного договору заклав у своїй юридичній діяльності в тріаді «(1) влада – (2) справедливість – (3) міра» голландський правознавець Гроція Гуго де Гроота. Для досягнення мети дослідження використано тріадний метод кореляції цінностей та орієнтацій політичного розвитку в ряді моделей регулювання відносин в сферах людського життя (духовної, етноісторичної, культурної, економічної, політичної) у формі політико-стратигемних тріад – стійких понять внутрішньополітичного та міжнародного життя: «(1) мир – війна – торгівля»; «(2) право – звичай – закон»; «(3) перемовини – договір – компроміс»; «(4) сила – мораль – істина»; «(5) влада – довіра – віра»; «(6) політика – маніпуляція – діалог»; «(7) потреба – інтерес – мета»; «(8) vis dominationis (сила панування) – arscane imperii (таємниця влади) – «regione di Stato» (державний інтерес); «(9) право – гарантії – обов'язки»
Ключові слова: політичний наратив, генеза права, тріадний метод кореляції цінностей та орієнтацій механізмів регулювання відносин соціуму.

Вступ

У цьому дослідженні, де *Politica hermetica* розглядається як наратив влади в традиціях Нуми Помпілія для означення процесу пошуку правових механізмів регулювання неоднозначних політичних процесів, було використано ряд концептів, зокрема: 1) соціолога Огюста Комте (Comte Auguste) [11] про витoki прогресизму в контексті дискурсу «древніх та нових» по створенню утопічних проєктів у процесі критики ренесансного реформізму; 2) соціолога Р. Барта (Barthes Roland) [4] про те, що досягнення природничих і технічних наук не змінили атрибутику архаїчних міфів обраності та символіки герметичних артефактів, що імпліцитно присутні в поточній соціальній практиці; 3) дослідників Р. Броека (Broek Roelof van den) [8] та А. Февра (Faivre Antoine) [18], які позиціонують езотеризм як «третю компоненту західної культури» з огляду на досвід піфагорійців (Нумо спілкувався із Піфагором), античних гностиків і герметиків, середньовічних катарів, учених італійського гуманістичного Відродження, коли герметична філософія склала основу наративного синтезу [8]; 4) дослідника А. Соломонєка (Solomonick Abraham) про когнітивну філософію символів, що забезпечує «не лише інтерпретацію результатів досягнутого в різних науках, але й дає початкові імпульси для організації нових досліджень» [34, С.4]; 5) дослідника М. Фуко (Foucault Michel) про те, що сучасна історія містить механізм, що перетворює документ у пам'ятник [19]; 6) концепту Аристотеля про те, що історик і поет відрізняються тим, що перший говорить про те, що дійсно трапилося, а другий – про те, що могло б статися [1-2]; 7) твердження Лудовіко Дзукалло (1568-1630) про те, що витoki тріади понять «ragione di Stato – vis dominationis (сила панування)» – «arsane impregii (таємниця влади) презентуються історичним наративом Нумо Помпілія в системі фактів, будучи, по суті, системою значень, що функціонує в повсякденній свідомості як міф [20].

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Логічним буде зауважити, що зазначена в меті дослідження тема не є новою. Варто згадати працю Плутарха [31], у якій він повідомляє, що два перших римських царя – Нума Помпілій та Ромул – слугують зразком правління та діяльності: Ромул – могутності, Нума – духовності та державної мудрості. Плутарх зображує Нуму Помпілія одночасно і героєм, подібним до грека Лікурга, і політиком, здатним вдатися до маніпуляцій у критичній ситуації. Сама німфа Егерія допомагала йому в законотворчій діяльності. Мудрий Нума позиціонував ряд культів: бога меж – Терміну і богині вірності – Фідес (Fides). Саме ці боги представляли законність майнових відносин при роздачі народу і розмежуванні завойованих Ромулом земельних володінь. Тобто правотворчість Нуми була спрямована на впорядкування соціального побуту. Він сприяв становленню інфраструктури та правил торгівлі, створив дев'ять ремісницьких корпорацій, інститут понтифіків. За своє довге життя (80 років) він написав багато творів із права понтифіків та грецької філософії, що були поховані разом з ним. У 181 р. до Р. Х. на римському пагорбі Янікулі були віднайдені кам'яні сховища з прахом Нуми та його працями. Нума Помпілій не тільки створив релігію й механізми управління державою на основі магічних ритуалів і утаємничив від громадян суть цієї маніпуляції, і таким чином продемонстрував прецедент союзу влади, релігії, громадян у часі та політичному просторі. Що підтверджується тим фактом, що й через ряд століть, коли його приховані книги були віднайдені, його вплив на перебіг подій зберігається. Факт передачі книг власником ділянки, де були знайдені артефакти, викликав дебати в Сенаті Риму про вибір можливих дій: 1) книги можливо знищити без ознайомлення громадян із їх змістом; 2) це можна зробити із дозволу громадян; 3) тим самим можливо продемонструвати взаємну довіру правителів та керіваних; 4) населення відмовляється від знання, яке влада позиціонує як небезпечне. Останній варіант виявився можливим. Наратив Науми змушує потомків об'єднатися

знову з метою збереження держави. Для сенаторів цей процес дав розуміння наступного: 1) поведінка еліти у великій політиці вимагає розуміння трансцендентального, притаманного езотеричним символам та ідеологемам; 2) існує взаємноквертованість релігії та влади; 3) нарратив Нуми демонструє готовність двох сторін – народу й влади до компромісу. Таким чином позиціонується тріада витоків понять юридичної матерії «соціальна технологія – право – соціальна наука» в її витоків суспільного договору. [5]. У свою чергу, у книзі «Метаморфози» Овідій [28] описує бесіди Піфагора із Самосу з Нумою про тріаду понять «воля – час – вічне перевтілення». Із праці Августина «Про град божий» [3] починається теоретична рефлексія нарративу про діяльність Нумо Помпілія відповідно до вимог політичної еліти. Августин виправдує рішення сенаторів по спаленню книг Помпілія, оскільки джерелом для неї слугували чари, вищі за знання смертних, таємничої подруги Помпілія – Егерії – німфи лісового потоку. Сучасний дослідник права Дж. Моусоукакіша (Mousoukakis George), аналізуючи текст *Lex Dei quam praecipit Dominus ad Moysen* («Божественний закон, який Господь наказав Мойсею»), також відомий як *Collatio legum mosaicarum et romanarum* пізнішої імперської епохи, зазначає, що твір поділено на заголовки, кожен із яких починається цитатою з перших п'яти книг Старого Завіту за якими йдуть витяги з праць класичних римських юристів Павла, Ульпіана, Папініана, Модестівна, Гая, а також імператорські конституції з кодексів Григорія та Гермогенія. Метою *Lex Dei* було порівняння римських норм з нормами Мойсеєвого права для позиціонування відповідності традицій Нумо Помпілія в римському праві принципам Мойсея [26, С. 54 – 55]. Далі вчений зазначає, що в середньовіччі і навіть пізніші часи не було чіткого зв'язку між державою і правопорядком. Таким чином, держава могла пристосуватись до існування кількох правопорядків на одній території. Федеральні системи феодів ще не знали поняття національного інтересу. Проте, в XVI ст. дворянство підкорилося центральній владі, яка представляла

інтереси міського середнього класу та нижчих верств населення. Нарративом цього процесу став національний соціальний консенсус та право як інструмент забезпечення державного інтересу [26, С. 59]. Саме на цих ідеях будувався юридичного світогляду Гроція Гуго де Гроота. Його «логіка права» суспільного договору існувала в межах тріади «влада – справедливість – міра» [27]. Далі виникають парадокси пандектики та її сучасних прихильників у позиціонуванні юридичної догматики, розробленої німецькими дослідниками в XIX - XX ст. Саме вони створили певну базу універсальної системи юридичних знань у формі феномену наднаціонального порядку, готового до поглиблення на основі нових даних порівняльного правознавства. Проте, саме тут виникають питання, зміст яких розкрили ряд авторів. Зокрема, дослідники Е. Вілфрід Рамбл (Wilfrid E. Rumble.) [33] та Джордж Роберт П. (George, Robert P.) [15] звернули увагу на той факт, що англійський учений Джон Остін (John Austin), розробляючи універсальну правову теорію, спирався не на знайому йому із власної практики систему англійського загального права, а позиціонував норми «континентального права» із його «римськими» коріннями з політичної практики Нумо. Тим самим було занижено рівень узагальнення, проте не порушено інтертекстуальності та суб'єктності політогемного дискурсу про роль права. Далі доцільним буде звернення до висновків дослідника А. Мармора (Marmor, A.) [23] щодо спроб нормативіста Г. Кельзена (Hans Kelsen) по творенню «чистої теорії права» як неоднозначного прецеденту, що викликав критику концептів «юридичний позитивізм» та «юридична догматика». Тут спостерігається відрив від традицій Нуми про важливість опори на життєві ситуації, що «вимагають права». Саме такі ситуації закладені в основу ряду теорій походження права. Зокрема, дослідники М. Белломо (Bellomo Manlio) [5] та Р. Бенсон (Benson RL.) [6] беруть за основу такий базовий концепт, як «взаємність», що позиціонує «примиренське міжплемінне право», «дипломатію примітивної торгівлі» М. Саллінза.

Формулювання цілей статті

Вище перераховане свідчить, що сам процес пошуку витоків та розвитку права на основі наративів вимагає певної критичної перевірки із залученням широкого кола джерел під таким кутом зору, що предмет правової науки складають не тільки поняття правових конструкцій, але й життєві проблеми, що мають бути врегульовані правом. Тобто розглянуті в тріаді понять «соціальна технологія – право – соціальна наука» та в контексті концепту дослідниці М. Везерел (Wetherel Margaret) [38] про правовий дискурс як інтертекстуальність соліпсістського розуму, що «приручає контингентність», «вписану» в «ширші форми зрозумілості» системи створення правових та політичних значень у традиціях Нумо Помпілія.

Виклад основного матеріалу дослідження

Для прояснення згаданих вище юридичних парадоксів та неоднозначних тверджень звернемося до гіпотези про те, що європейська політична думка генерована античними мислителями. Почнемо із праць Платона, який постійно перебував в пошуку ідеальної держави. Саме він відтворює процес змагання Атлантиди з пра-Афінами. При чому Атлантида виступила наративом світу титанів, пра-Афіни – олімпійських богів. Атланти програли із огляду на втрату істини практики і були замінені афінянами, які, у свою чергу, були замінені іншими володарями світу. Таким чином, Космос компенсує деструктивність політичного процесу нормою стабільності змін [30]. Як один із перших компаративістів Аристотель констатує, що: 1) існують різновиди в середині окремих видів державного устрою (VI 4, 1289 b); 2) політичний устрій деяких держав об'єднує в собі ознаки різних державних устроїв (VI 1, 1317 a); 3) існують проміжні форми між царською та тиранічною владою (V 9, 1314 a) – аристократія з нахилом до олігархії, близька до демократії (1317 a) [2]. При цьому необхідно дослідники зазначають, що трансформація поняття «політика» із аристотеліанської «чудової науки» про суспільне благо в мистецтво реалізації суб'єктивних інтересів

починається тільки в першій половині Чинквеченто [10]. Ще Мак'явеллі був прихильником концепту Аристотеля про мету існування держави [22]. Проте Мак'явеллі вже цікавить не нормальний хід подій у державі, а можливі виклики її соціальному організму. Його методологія містить аналіз політичного в процесі змагання государя з примхами Фортуни засобами власного *virtù* для утвердження себе як суб'єкта влади та правового порядку в державі. Мак'явеллі, як і Полібій, бачив у римському політичному режимі ідеальну модель для держав, що претендують на постійне розширення своїх кордонів, а в режимі спартанському – зразок для тих республік, які хочуть зберегти здоровий спосіб державного життя, не претендуючи на нові території. Політичне мистецтво Мак'явеллі *in extreme* вимагає наративної маніпуляції в традиції Нуми Помпілія та римських понтифіків. Мак'явеллі позиціонує успішні стратегії Нумо на благо інтересів держави як *virtù*. Протягом Чинквеченто у автора «Государя» [22] з'явиться безліч опонентів. Одним з опонентів Мак'явеллі був Гійом де ла Перр'єра (Guillaume de La Perrière). У своєму трактаті «Політичне дзеркало» [29] Перр'єра звертається до персонажа з праць Мак'явеллі. А саме Нума Помпілія, другого з семи царів Риму, який написав ряд релігійних книг і заповідав закопати їх після його смерті. Ці книги були віднайдені пізніше і спалені по велінню сенаторів, оскільки зміст книг розкривав таємничий зміст релігії. Г. Перр'єра засуджує поведінку Помпілія, оскільки вбачає витoki його мудрості в трансцендальному магічному ритуалі. Проте, як зазначав Е. Мімесис Аербах [3], такий дискурс стимулював інтерес теоретиків до ірраціонального, «магічного» аспекту. Зокрема, в позиціонованій Тацитом [21] моделі політичного управління, побудованій на магічному зв'язку між акторами політичного процесу в контексті: 1) радикалізації політичної семантики дискурсу; 2) поєднання принципово асиметричних риторик й практик; 3) апорії ідеї про суверенітет. У свою чергу, дослідник М. Віролі (Viroli M.) зазначає, що нову наративність генерують як прихильники

екстремістської політики в особі Мак'явеллі (*virtù*), так і гуманістичні критики метафізики (Лоренцо Валла – *res*) [37]. Для Мак'явеллі Нума – втілення *virtù*, що підтверджується рішенням сенаторів. Нума не тільки створив релігію й механізми управління державою на основі магічних ритуалів [16]. Декарт та Спіноза вже позиціонують процес становлення держави як епіфеномен соціальних відносин на певному етапі людської історії. Декартові *res cogitans* [12] і *res extensa* у Спінози стали вже «атрибутами» субстанції, а думки і речі, так само як все емпіричне, стали проявами, станами («модусу») субстанції, іншими словами, тим, що сприймається тільки через субстанцію. У логіці Декарта основою, на протизагу ньютонівській, усе протяжне концептуалізується саме в тілесному. Тим самим заперечується порожній простір, і рух описується у понятті «вихор», що пізніше в картезіанстві буде названо теорією близької дії. Тобто введення історичного виміру дозволяє обґрунтувати спонтанність породження таких соціальних інститутів, як праводержава як наслідок реальних людських дій [24; 9]. При цьому Г. Віко (*Vico G*) [36] називає «випадок і вибір» (*occasio et electio*) «владами людських речей» (*dominae rerum humanarum*). Розуміння дії у Віко ріднить його з деякими сучасними соціологічними теоріями, які абсолютизують категорію *serendipity* – незалежного щасливого результату дії. Німецький юрист С. Пуфендорф (*Samuel von Pufendorf*), аналізуючи такий підхід, звертається до ідей Гоббса та Декарта. *Point fixe* політико-епістемологічної рефлексії С. Пуфендорфа [32] включає внутрішню властиву науці Гоббса напругу між претензією на граничну достовірність – претензією, засновану на принципі *verum-factum* і проєкції в політичну площину ідеї Декарта *mathesis*, – і слабкістю того антропологічного фундаменту, на якому він споруджує будову свого «Левіафана». Пуфендорф висуває постулат, відповідно до якого природний стан не слід уявляти собі як війну всіх проти всіх – адже раціональні судження, до яких людство, на думку німецького юриста, було здатне на всіх етапах своєї історії, неминуче зробили б

зрозумілими для «природної людини» блага і переваги спільного існування. Так, Пуфендорф приймає Гоббсову ідею прагнення до самозбереження як базу людського інстинкту, але з'єднує її з концептом Гроція «соціального афекту». Як бачимо, у процесі рецепції громадянська наука Гоббса розділилася на парадигми, побудованих на химерних синтезах різних політичних нарративів [9; 20; 25;40]. Одним із трансформаційних варіантів зближення її з картезіанської фізикою і антропологією було зроблено Пітером де Ла Кур. Пітер у трактаті «Політичні міркування в шести книгах» (1662) розвинув вчення про неподільність суверенітету, об'єднуючи концепцію Гоббса про суспільний договір, картезіанську антропологію та аристотелівське вчення про душу. Тобто позиціонується нідерландський економічний варіант соціальності у версії «комерційного республіканізму в координатах категорії «досвід» (*Ervarentheid*) життєвого світу Лейденського патриціату. Орієнтована на досвід модель політичного в Нідерландах була не тільки епістемологічним ресурсом – вона надавала інструментарій для порівняльного вивчення окремих держав. Політичне розуміється тут не як конструювання *more geometrico*, а як поетика маніпуляції, заснована на доскональному знанні людської природи [39]. Подібна інверсія Гоббса *scientia civilis* передбачає зовсім інше розуміння політичного розуму і психології поведінки еліти: замість соліпсістського *Public Reason* виступає тоталітаристсько-маніпулятивний *reason of state*. Зведення мотивації людських дій до економічного інтересу не могло не викликати протидії [7; 9;20;25;40]. Політичне вчення Паоло Маттіа Дорія (1667-1746) [13-14] можна розглядати як повернення від картезіанства до рефлексії досягнень античності. Дорія Паоло Маттіа виділяє триаду видів держави «республіка – монархія – деспотія» і триаду форм правління «*civile moderata* (*civile economica*) – *civile pomposa* – *barbara*». Де формули: (1) «*barbara*» – відображає стан, коли нехтується право заради інтересів особистості; (2) *civile moderata* – коли філософи-законодавці розвивають

рівноправну торгівлю; (3) *civile romposa* – коли багатство призводить виродження *civile moderata*. Головну загрозу «доброчесного в політиці» для Дорія представляли: «гіпотетична метафізика» картезіанців; *virtue* торговців із Англії та Нідерландів запозичена неаполітанськими епікурейцями; монархія [41, С.525-528.]. Сучасний дослідник Дж. І. Ізраїль (Israel, Jonathan I.) зазначає, що напередодні смерті у 1746 р. Доріо, наслідуючи Нумо Помпілія, оголосив про заповіт і кошти для фінансування публікації своїх неопублікованих праць, переданих у бібліотеку Сан-Анджело-аль-Нідо. Проте, у 1753 р., коли тексти готувалися до друку, копії рукописів були вилучені владою. Мотивом виступили чутки про нібито безбожний зміст творів. Ряд книг Доріо було опубліковано в ХХ ст., і було доведено, що Доріо продовжував критику монархій та *civile romposa*.

Висновки з цього дослідження і перспективи подальшого розвитку

Підсумовуючи викладене, можливо стверджувати, що розуміння таємного змісту символів традиційних політико-правових інститутів сприяє виявленню архаїчних основ, архетипу влади й права, оскільки її основи й нині визначають механізм формування й функціонування ідеологем від «*politica hermetica*», що вимагає регулювання. Відповідно, правова матерія «будується» так, що її існування і функціонування пов'язані з саме із суб'єктивними правами учасників цього процесу – правами окремих суб'єктів. При цьому право як соціальна наука розглядає правову ситуацію як відправну ланку логіки пошуку рішення цієї ситуації. Причому таке рішення, що вносить у сфери життєдіяльності елемент певності про те, хто й на що має право. Акт рішення є результатом дії правителя, суду, іншого компетентного закладу чи особи, що регулює згідно з вимогами права відносини в життєвій ситуації. Цей акт відбувається в нероздільній єдності з таким елементом матерія права, як правовий засіб. Із правових засобів й складається позитивне право. І у випадку адекватності потребам суспільства воно стає імперативом цивілізації. Тому на-

ратив Нумо Помпілія відкриває «новий кут погляду» на витoki права, що дозволяє дослідити: (1) напружену динаміку права, що реалізує силу, енергію механізму правового регулювання для досягнення політичного результату; (2) систему засобів; (3), комплекси, багатоселементні системи і «ланцюжки», послідовно пов'язані ланки структури в динаміці. У цьому контексті стає зрозумілим, чому наратив Нумо Помпілія «працює» так довго. *Politica hermetica* його діяльності, його *virtue* полягала в логіці «взаємності» у створенні адекватної вимогам його цивілізації «примиренського міжплеменного права», правової матерії в тріаді «рішення – життєва ситуація – правовий засіб». Причому його «дипломатія примітивної торгівлі» та правозастосування відбувалися в тріаді взаємозалежних логік «влада – справедливість – міра». Тобто тоді було й генеровано витoki тріади понять «соціальна технологія – право – соціальна наука». Аналіз нинішнього стану в контексті тріади свідчить про виникнення значних перепон традицій взаємності в наративі Нумо в стилі *civile romposa*, що критикував Доріо. Про це свідчить ряд фактів: (1) у процесі забезпечення своїх інтересів у матеріальній взаємності виник відрив цих інтересів від загальних інтересів світової спільноти в цілому; (2) нині при погоджені волі в процесі створення норми міжнародного економічного права спостерігається зловживання таким інструментом, як «економічна сила»; (3) в основі економічного порядку, що склався, закладено систему, що саме базується на силі. Однак загальнолюдські інтереси проникають і в міжнародне економічне право. Шлях та логіка такого процесу має досліджуватися далі.

References:

1. Aristotle. *Poetics*. – Penguin Classics; New Ed edition, 1997. – 144 p.
2. Aristotle. *Politics*. – Batoche Books Kitchener, 1999. – 192 p.
3. Auerbach Erich. *Mimesis: Dargestellte Wirklichkeit in der abendländischen Literatur*. – Narr Francke Attempto Verlag, 2015. – 528 p.
3. Augustine Saint. *The City of God*. – Hendrickson Publishers, 2009. – 804 p.

4. Barthes Roland. *Rhétorique de l'image / Roland Barthes // Communications.* – 1964. – N 4. – P. 40-51.
5. Bellomo Manlio. *L'Europa del diritto comune. La memoria e la storia Copertina rigida.* – Euno Edizioni, 2019. – 320 p.
6. Benson RL, Constable G. *Renaissance and renewal in the twelfth century.* – Harvard University Press, Cambridge, 1982. – 781 p.
7. Botero Giovanni. *The Reason of State.* Edited by Robert Bireley. (Cambridge Texts in the History of Political Thought) Cambridge University Press, 2017. – 270 p.
8. Broek Roelof van den. *Gnosticism and Hermetism in Antiquity: Two Roads to Salvation / Gnosis and Hermeticism from Antiquity to Modern Times.* – Wouter J. Hanegraaff. State University of New York Press; 1st edition, 1997. – P1-21.
9. Cantor Norman F. *Seventeenth-Century Rationalism: Bacon and Descartes / Cantor, Norman F., and Peter L. Klein.* – Massachusetts: Blaisdell, 1969. – vi, 218 p.
10. Cantor Norman F. *Antiquity: From the Birth of Sumerian Civilization to the Fall of the Roman Empire.* Kindle Edition. – Harper Paperbacks, 2015. – 253 p.
11. Comte Auguste. *Traité Élémentaire de Géométrie Analytique à Deux Et à Trois Dimensions: Contenant Toutes les Théories Générales de Géométrie Accessibles A l'Analyse Ordinaire (Classic Reprint).* Forgotten Books, 2018. – 612 p.
12. Descartes René. *OEuvres complètes, VIII: Correspondance 1, 2 Broché.* – Gallimard, 2013. – 2280 p.
13. Doria Paolo Mattia. *La vita civile.* – Naples: Istituto Universitario Orientale, 2001. – 186 p.
14. Dori Paolo Mattia. *Il Capitano filosofo, opera divisa in 2 parti.* – Napoli: Angelo Vocola, 1739. – 259 p.
15. George Robert P. *The Autonomy of Law: Essays on Legal Positivism.* – Oxford University Press, 1999. – 339 p.
16. Grauman Carl F. Gergen Kenneth J. (Org.). *Historical dimensions of psychological discourse / Grauman Carl F. Gergen Kenneth J. (Org.).* – Cambridge: Cambridge University Press. – 1996 b. – P. 60-82.
17. Israel, Jonathan I. *Radical Enlightenment. Philosophy and the Making of Modernity 1650 – 1750.* Oxford, Oxford University Press, 2002. 810 p., p. 670-674
18. Faivre Antoine. *Gnosis and Hermeticism from Antiquity to Modern Times / Edited by Roelof van den Broek.* – Wouter J. Hanegraaff. State University of New York Press; 1st edition, 1997. – P. 109-125
19. Foucault Michel. *Foucault M. Archéologie du savoir.* – Gallimard, 2008. – 294 p.
20. Lindberg B. *Political Aristotelianism in the Seventeenth Century // Renaissance Readings of the Corpus Aristotelicum: Proceedings from the Conference Held in Copenhagen 23-25 April 1998 / M. Pade (ed.).* Copenhagen: Museum Tusulanum Press, 2001. – P. 241-254.
21. Lord Louis E. *Tacitus the Historian // The Classical Journal.* – 1925. – Vol. 21. – No. 3. – P. 177-190.
22. Machiavelli Niccolo. *The Prince.* – CreateSpace Independent Publishing Platform, 2014. – 170 p.
23. Marmor, A. *Objective Law and Positive Values,* Oxford: Oxford University Press. 2001. – 188 p.
24. Mimiani M. *Introduzione. La scienza essata delle proficie // Newton I. Trattato sull'Apocolisse.* – Torino: Bollati Boringheri, 1994. – VII-XLIV p.
25. Montano A. *Il 'fare' nel pensiero di Hobbes e Vico // Filosofia e Politica. Studi in onore di Girolamo Cotroneo G.F. Luvarà (a cura di).* Soveria Mannelli: Rubettino Editore, 2005. P. 315-316.
26. Mousourakis George. *Comparative Law and Legal Traditions. Historical and Contemporary Perspectives.* Springer Nature Switzerland AG 2019. – 323 p
27. Nellen Henk. *Geen vreedestichter is zonder tegensprekers. Hugo de Groot, geleerde, staatsman, verguisd verzoener- (No Peacemaker Is Without Contradictions. Hugo de Groot, scholar, statesman, reviled conciliator).* Amsterdam: Athenaeum, 2021. – 416 pages.
28. Ovid. *Metamorphoses. A. D. Melville (Translator)(Oxford World's Classics).* - Oxford University Press; Reissue edition, 2009. – 528 p.
29. Pirriere G. de la. *Le mirror politique, contenant diverse manieres de gouverner et*

polices des Republiques. – Paris: Pur V. Norment, & I. Bruneau, 1567. – 963 p.

30. Plato. *Timaeus* (Focus Philosophical Library). – Focus, 2001. – 176 p.

31. Plutarch. *Parallel Lives. Lycurgus & Numa Compared*. – CreateSpace Independent Publishing Platform, 2018. – 418 p.

32. Pufendorf Samuel. *On the Duty of Man and Citizen According to Natural Law* (Cambridge Texts in the History of Political Thought). Cambridge University Press, 1991. – 184 p.

33. Rumble Wilfrid E. *Legal Positivism of John Austin and the Realist Movement in American Jurisprudence // American Jurisprudence*. Cornell L. Rev. – 1981. – 66. – P 986-1031.

34. Solomonick Abraham. *The Modern Theory of Cognition*. Cambridge Scholars Publishing, 2021. – 247 p.

35. Valla Lorenzo. *On Pleasure (Of the True And the False Good)*. (i) Book I (ii) Book II (iii) Book III / *The Renaissance in Europe: An Anthology*, ed. P. Elmer et. al. . – Yale UP, 2000.. – P. 72-87.

36. Vico G. *Scienza Nuova, Idea dell'Opera*. – Milano: Rizzoli, 1959. – 546 p. – (Litteratura italiana Einaudi).

37. Viroli M. *Dalla politica alla ragion di stato. La scienza del governo tra XIII e XVII secolo*. – Roma: Donzelli editore, 1994. – 222 p.

38. Wetherel Margaret. *Positioning and Interpretative Repertoires: Conversation Analysis and Post-Structuralism in Dialogue // SAGE. Discourse & Society*. – 1998. – Vol. 9. – No. 3. – P. –387-412

39. Weststeijn Arthur. *Commercial Republicanism in the Dutch Golden Age: The Political Thought of Johan & Pieter de la Court*. – Brill, 2012. – 395 p.

40. Zarka Y. Ch. *Thomas Hobbes: Philosophie première, théorie de la science et politique, sous la direction d'Y.C. Zarka (en collaboration avec J. Bernhardt)*. – Paris: PUF, 1990. – 420 p.

41. Zoli Sergio *Dall'Europa libertina all'Europa illuminista* Firenze. – Nardini, 1997, 684 p.

Oleksandr Ivanovych Dikariev,

*candidate of political sciences, doctor of law of International Personnel Academy, associate professor, Kyiv National University of Culture and Arts, Ukraine
ORCID: 5r85741!
dikariev_OI@ukr.net*

**NUMA POMPILIO IN THE TRIAD OF
CONCEPTS “SOCIAL TECHNOLOGY -
LAW - SOCIAL SCIENCE”**

The purposes of the article are as follows: to deepen the conceptual range of the general (analytical) theory of law by means of an appeal to broader categories and scientific reflection of the problem of narrative in the analysis of intertextuality and addressability (subjectivity) of politicohemispheric discourse in the dimension of the positioning of law as a “secret” of state power and management in accordance with the requirements of life practice. The following hypotheses were put forward: political and legal thought contains hidden, encrypted in a symbolic form fundamental ideas about power and law; there is a certain isomorphism of deep semantic structures of political narratives in the study of the origins of law; narratives about religious and legal technologies, political manipulation by Numa Pompilius served for Titus Livius, Valerius Maximus, Sextus Aurelius Victor, Plutarch, Pliny the Elder, Aurelius Augustine, N. Machiavelli, Guillaume de la Perrier, E. Mimesis for the analysis of the strategy of making political decisions and law enforcement in fateful processes of different eras; narratology sees the basis of the understanding of legal discourse in the intertextuality of such a point fixe of Cartesians in the social sciences as a solipsistic mind that successfully «taming contingency», always «inscribed» in «broader forms of intelligibility» of the system of creating legal and political values; the religious and ethical justification of existing laws, judicial institutions and their decisions takes place in the context of the genesis of the basic categories of modern political thinking such as “vis dominationis (power of domination)”, “arcane imperii (secret of power)”, “regione di Stato” (state interest), “manipulation”; with a systematic approach and a comprehensive consideration of various versions of political epistemology and legal doctrines, the interest of the dominance of the dominant political forces still exists to-

day; legal regulation, in contrast to political influence, has always been carried out with the help of its “dynamic tools” - a special, unique to the legal mechanism, the entire complex of dynamic systems and structures designed to legally guarantee the achievement of legal tasks within the framework of certain types, models of legal influence on spheres life from the point of view of the “logic of law”; the cornerstone of the legal outlook in the context of the “logic of law” of the social contract was laid by the Dutch jurist Grotius Hugo de Groot in his legal activity in the triad “(1) power - (2) justice - (3) measure”. To achieve the goal of the research, the triadic method of correlating values and orientations of political development was used in a number of models of regulating relations in the spheres of human life (spiritual, ethno-historical, cultural, economic, political) in the form

of political-strategic triads - stable concepts of domestic political and international life: “(1) peace - war - trade”; “(2) law - custom - law”; “(3) negotiations - contract - compromise”; “(4) force - morality - truth”; “(5) power - trust - faith”; “(6) politics - manipulation - dialogue”; “(7) need - interest - purpose”; “(8) vis dominationis (power of domination) - arcane imperii (secret of power) - “regione di Stato” (state interest); “(9) right - guarantees - obligations”

Key words: political narrative, genesis of law, triadic method of correlation of values and orientations of mechanisms for regulating social relations